

PAKORETKEILIJÖITÄ

KIRJ. HELMI M.

(Jatkoa.)

X LUKU

Meri kuohuu, kohisee, laiva kynnää meren selkää niinkuin vihassa. Kummallinen laiva.... ihmeellinen lasti....

— Kaleeriorjako?.... Afrikasta varastettuja neekereitäkö?

— Ei! Ihmisiä, jotka ovat uskaltaneet lausua mielipiteensä julki. Osa vapauden maan epämiellyttäviä kansalaisia.... matkalla maasta pois. Kaikkia ei ole voitu teljetä ristikköjen taa.... helpompi on päästä eroon tätä tietä.

'Sovietti arkki' keino Atlantin aalloilla.

Laivan kannella istuu ryhmässä kolme miestä ja kaksi naista. He puhuvat vakavina viimeaikaisista tapahtumista. Muistelevat kokemuksiinsa vapaassa maassa.

Tuttaviamme ovat nämä matkailijat. Karkoitettujen joukossa he nyt kulkevat itää kohti....

Vaara puhuu hiljaa, ja harvaksen, että tuskin läni kuuluu meren kullun seasta:

— Muistelemppä tässä elettyä elämää....

Kymmenen vuotta sitten tapasin teidät näillä samoilla vesillä. Ylpellä vahvoja käsivarsia silloin ojenсите... Muistatte kai vielä... Kotimaassa pettyneinä turvauduitte pakoon, kun kapitalismin vanha valta kierti pauloihinsa, kuten monen muun.... Saman tien ovat monet kulkeneet, samat ovat kokeneet.... murtuneet voimakkaiden puserruksesta. Olitte uljaita, ette mukautuneet. Liitytte joukkoon, joka etsi oikeutta! Mitä olette saanut kokea? Nyt kuljette näillä samoilla vesillä, mutta minne vie tienne nyt... Itään jälleen.... Siellä on rakenteilla uusi maailma, joka särkee kaheet.... Se nauraa vanhalle maailmalle, joka kiduttaa uljampia poikiaan, mailmalle, joka kytkee rohkeimmat ja uljaimmat joukostaan synkkien muurien taa.... ettei vapauden tuulahdukset heldän kauttaan liaksi leviäisi. Te muistatte minun sanani, joita kymmenen vuotta sitten teille puhuin täällä....

Minun ei tarvitse enää teille, toverit, uudistaa. Te tiedätte yhtä hyvin kuin minä... Elämän koulu on teille paljon opettanut, mutta se on opettanut ainoastaan hyvää. Kun te toisten uskallaitten mukana levittete vapausaatetta, tiesitte jo kohtalonne. Lopputili ei ollut teille mitään uutista....

Vaara vaikenee, syventyy mietelisiinsä.

Kustaa nostaa rohkeasti rintaa. Ikäänkuin röyhkeinä puhuu:

Kolmannen kerran olen näillä vesillä ja aina vain samasta syystä. En ole ruvennut ruoskan suutelijaksi.... niinkuin monet tekevät ja siten säästävät selkänsä. Siellä, missä vihan tulet ovat salamoinneet, olen ollut mukana. Erillean olen ripaissut itseni siitä joukosta, joka kieppuu mahtavimpain ympärillä ja pyytelee armonmuruja. Ja erillään pysyn....

Hänen äänensä hukkuu nousevan aallon voimakkaaseen kohinaan....

Armida tunteellisenä huokaa. Kovia kokeneenakua ei hänestä ole kadonnut tunteellisuus. Se aika-ajotain vaivaa häntä, mutta se ei estä häntä seuraamasta kutsuvaa vallankumous ääntä. Omituinen tunnelma äyhtää hänen sielunsa. Silmäripset näyttävät kostuvan, eikä hän voi estää sitä. Vanhat muistot väkistenkin piirtyvät hänen silmissään kuviksi, jotka vierivät kuin panoraama hänen silmänsä edessä. Hän ei voi puhua mitään, niin voimakkaana riehuu tunteiden myrsky.

Elma kohauttaa huolettomasti olkapäitään ja puhuu kuin kaikki tapahtunut olisi tavallista.

— Hm! Tämä ei ole mitään....

'Valkoiset' ovat jokapaikassa mustia.... sysimustia he ovat.... Heitä vastassa täytyy olla kaikkialla. Muistatpa hyvin vihan päivät.... Kaarulan kankailla taistelut muistan.... Vieläkin uskallan vihollista vastaan käydä.... hirsipuukaan ei peloit! Suotta he kulettavat maasta maahan....

Sattuva värsy johtui mieleeni, sitä en malta jättää sanomatta. Näin se kuuluu:

— Haamut nousee alta hautojen, kuin tuomitsijat yöstä,

pois kuolon käärrillinat heittäen, ne laulaa uuden ajan työstä.

Nyt välkky uuden ajan kirkkelys, virkoo veriin lyödyt maasta, sieluihin saa aamun kirkas säteilys, jo polstuu vääräys, valhe, saasta....

Sinä olet myöskin yksi valon lapsi, Elma!

Armida ihailien katsoo ystävätärtään. Valtamerihöyrylaiva kiittää eteenpäin. Itää kohti se kiiruhtaa kuin tuskassa.

Karkoitettujen laivan kannella katsovat idän punertavaa aamuruskkoa.... Sieltä nousee valo, jota vastaan he rientävät.

Kaikien mailman pakolaiset yhtyvät heihin. Kaikkialla mailman kolkilla kuuluu heldän kutsunsa:

Kaikkien maiden sorretut luokat yhtykää ja ottakaa valta käsiinne! 'Sovietti-arkin' kannella kerrataan näitä sanoja. Se kuuluu voimakkaana yli meren kuohujen.

Loppu.

IRON RIVER, WIS.

Pistämpä pätkän joukkoon, vaikka tiedänkin, että en kykene tätä asiaani tuomaan kyllin selvätajuisesti ealle, ja uskon, että "vanhanpojan palkinjo" menee paremmille kynäilijöille. Tilaisuus on kuitenkin yrittää. Samalla sanottiin, että puhuen ne asiat selviävät.

"Miten voidaan parhaiten korjata se epäkohta, jota useat toverit väittävät, että ei ole aikaa lukea lehteään Toveritarta?" — On tosiaan monella naisella syytä sanoa, että ei ole aikaa lukemiseen, eikä siinä yhtään liioittele. Luulen, että monella kaupungissa asuvalla naisella ei ole ollenkaan aavistustakaan siitä työn-paljoudesta, joka maalaisnaisia ympäröi. Maalla vain harvoissa perheissä näkee kaksi tai kolme lasta. Enin osa on perheitä, joissa lapsien luku nousee kuudesta aina viiteentoista.

Talviaikoina maalaisaitien enimmäkseen pitää hoitaa kotia yksin, miesten ollessa ansiotöissä. Kun nainen yksin hoitaa taloutta, jossa joutuu tekemään kaikki työt, muun muassa ruokkimaan karjan navettaan talvikuukausina, niin totisesti aika tuhrautuu tarkkaan.

Aikaa ei jää sanottavasti lukemiseen, vaikka haluakin siihen olisi. Kuitenkin näinkin ahtaissa oloissa ne naiset lukevat lehtiä, joilla siihen todellista halua ja innostusta löytyy.

Ja jos kieräilemättä vastaa niiden naisten puolesta, jotka todellakaan eivät jouda lukemaan edes omaa lehteään, puhumattakaan muusta lukemisesta, voidaan sanoa, että tätä epäkohtaa ei millään muulla voi poistaa kuin yhteiskuntajärjestelmää perinpohjaisesti muuttamalla. Vasta sitten kun järjestelmä muutetaan toiseksi, saadaan sosialistinen yhteiskuntamuoto tämän porvarillisen järjestelmän tilalle, vasta silloin työläisnaisellekin jää kylliksi aikaa itsensä kehittämiseen. Naisia olisi entistä enempi saatava vedetyksi mukaan, olisi enemmän ja enemmän tehtävä sosialistista kasvatustyötä, puhuttava niille, jotka vielä ovat ympäröityjä esim. uskonnon kahleilla. Hyviä puhujia farmiseuduilla saadaan harvoin kuulla, naispuhujia ei niinkään usein. Luulin, että naispuhujia farmarien emännät mieluummin menisivät kuulemaan. Jos naispuhujat asiantunteumuksella tekisivät kasvatustyötä luokkasikojensa joukossa, voisi sekin ta-

pa olla tuloksia tuottavaa. Toivoisin, että toisetkin tästä asiasta kirjoittaisivat. — A. M. J.

Anna Louise Strong matkustaa Euroopan

Seattle Recordin kertoman mukaan Anna Louise Strong, yksi lehden toimittajista ja yksi maan etevimpiä sanomalehtikynäilijöitä, joka kirjoituksissaan käyttää nimimerkkiä "Ange", matkustaa kolmeksi kuukaudeksi Euroopan, edustaen Seattlen työväenliittoa. Neiti Strong oman tiedonantonsa mukaan tulee käymään Puolassa ja "eräässä toisessa Euroopan maassa", jos olosuhteet ja tilaisuus sallii.

Seattlen työväenliiton keskusneuvosto viime kokouksessaan antoi neiti Strongille täydet valtuudet edustaa Seattlen järjestynyttä työväkeä Euroopan työläisille.

TYÖTTÖMYYSKIROUS SVEITSISSÄ

Bernistä ilmoitetaan, että Sveitsin työttömien lukumäärä on kohonnut 140,000:teen. Sveitsissä, samoin kuin kaikkialla muuallakin kirjastojen talous on yhä enemmän ja enemmän. Riunan sen kanssa proletariaatin kurjittuminen yhä ankarammaksi ja suurissa kansanjoukoissa varttuu yhä luemmaksi vakaumus, että vain vallankumouksellinen toiminta tarjoaa pelastuksen kapitalismin tuottamasta kurjuudesta.

Ken särki kodin?

KIRJ. WM. LAHTINEN

Laski päivä länteen. Metsä sorja helkky rauhaa suurta suloisinta. Vain seisoo puukin nuori, norja, tyy'n on ilma, tyyri järven pinta.

Kulkee käsitysten järven rantaa illan hämärässä mies ja nainen. . . . Nopsaan nuori, virkku jalka kantaa, sykkii sydän, silm' on loistavainen..

Kuuluu kuiske kaunis: "Sua lemmin! Tänne laitan kodin, pienen pesän, jossa päivä paistaa herttaisemmin, kukkii kukat kauniin elon kesän."

Nousi koti kauniin järven rantaan, mieheks' varttui sorja nuorukainen. Laski illoin venhe rannan sanaan, josta nousi nuori mies ja nainen.

Säteillen he suurta onneansa kulkivat, tultuansa työstä illoin, lapsukaista kaksi rinnallansa, metsän siimeksessä aina silloin.

Vieri viikot, kuut ja vuodet kulki, eikä aio onnen päivät laata: Synkkä sodanpilvi taivaan sulki, kaikui käsky: "Puoltaan isänmaata!"

Osui myöskin yksi turman nuoli kotiin pieneen järven rantamalla. Syytti suru, kasvoi kauhu, huoli, tuska riehui miehen rinnan alla.

Itki mies ja itki myöskin nainen, itki kadonnutta onneansa, vieri kyynelhelmi polttavainen yötä päivää alas poskiltansa.

Seisoo rautahepo asemalla, liehuu liput, torvet, rummut pauhaa,

hurraa-huudot kaikuu ilman alla, kaus ajaa entisajaa rauhaa.

Mutta hiljaa, valjuna on joukko, teuraskarja, niinkuin jäykkä vuori; hiljaa nekin, joiden kodin loukko yhden antoi — meni miesi nuori.

Tuolla pyyhkii silmää kyynelieistä miesi nuori, lausuin lapsillensa: — "Katkerata erota on teistä, mutta täytyy — eessä miekkojensa."

Pyörtyy nainen... tunnotonna vaipuu maahan, niinkuin lintu lennostansa. Yli miehen nuori ruumis taipuu, vaiti katsoo nuorta armastansa.

Kaikuu käsky... murheel' murjottuna miesi nuori junaan työnnettähän; kimakasti viheltäen juna lähtee, häipyä illan hämärään.

Vierii viikot. Nainen kaihomielin vuottaa sanaa valtameren takaa. Saapuu viesti, kertoo suurin kielin: "Täällä miehes' kylmänä jo makaa!"

Tietään kertoa myös päivä sama: "Kuollessa löytyi kanssa kahden lapsen, nainen, murheen murruttama, rantamalta oman kotilähdän."

Jatkaa viesti: "Mennyt naisen järki, siinä syy ol' tähän kolmoisurhaan!" Mikä onnen sekä järjen särki? — Sitä kysyä sai moni turhaan.

Miksi naisen riisti tuonelatar, sitä viesti kauheaa ei sano: sit' ei salli sodan jumalatar, eikä hurttain hurja veren jano...